

Användaranvisning

Anpassa innehållet

Innehållet i denna presentation är utformat för att så långt det är möjligt fungera för samtliga aktuella förvaltningar i VGR och för privata vårdgivare. Du kan behöva anpassa innehållet efter de behov som finns på din förvaltning eller verksamhet. I anteckningsfältet finns fördjupad information som du kan se som en vägledning i vad du kan berätta till bildspelet.

Versionshistorik, senaste justeringar

Datum	Sidrubrik/avsnitt	Beskrivning	Justerat av
2024-01-16	Ordlista och rättning av text	Justering av instruktioner kring arbete med ordlista samt komplettering av hur man kan rätta text	Ulrika Roos
2026-08-05	Revidering av matrialet	Anpassat och förtydligat flera avsnitt, samt tagit bort referenser till Millennium	Anders Thell

Taligenkänning (TIK) - basutbildning

Utbildningsinnehåll

- Introduktion
- Dragon Medical One överblick
- Diktafon eller headset
- När du taligenkänner
- Tips och hjälp

Introduktion

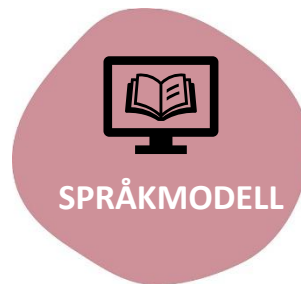
Varför taligenkänning?

- TIK gör det enkelt att dokumentera i anslutning till vårdmötet med patienten (realtidokumentation)
- Det går snabbare att dokumentera via taligenkänning än att skriva
- Det medför att information i journalen blir tillgänglig snabbare för både personal och patienter
- Taligenkänning är ett stöd vid arbete med realtidokumentation oavsett journalsystem

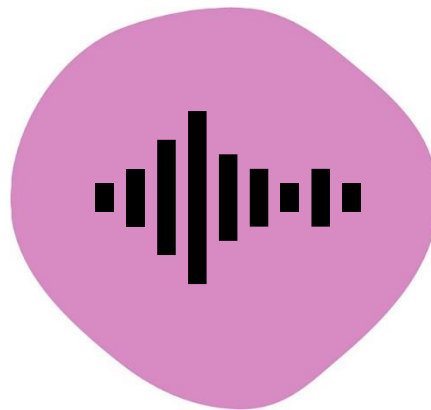
Taligenkänningsprocessen – så går det till

Programmet bygger på en personlig röstprofil som tillsammans med den inbyggda ordboken och språkmodellen tolkar tal till text.

Röstprofil

- Röstprofilen är personlig och lär sig hur varje person använder och uttalar orden
- Det går att skapa olika talkommandon, exempelvis för att öppna olika mallar i journalsystemet och lägga in färdiga standardtexter (autotexter)

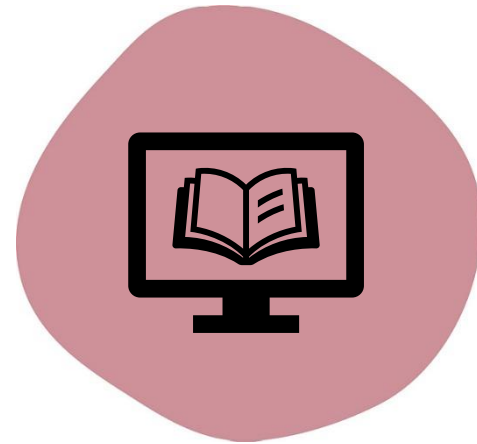
Ordbok

- Den centrala ordboken innehåller hundratusentals ord
- Kontrollerad stavning
- Personlig ordlista
- Ordlista på övergripande nivå kan skapas

Språkmodell

- Baserad på kliniskt språk och medicinsk terminologi
- Statistisk språkmodell
 - fungerar efter sannolikheten att ett ord kommer efter ett annat
 - uppbyggd efter hur meningsuppbyggnaden ser ut
- Användarspecifik statistisk modell byggs upp

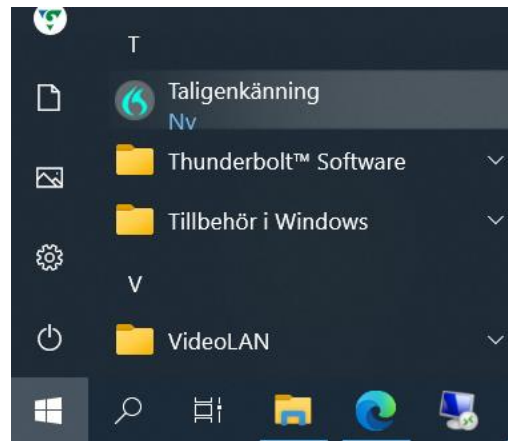

Överblick Dragon Medical One (Dragon)

Så hittar du Taligenkänning (Dragon)

- Du hittar applikationen i startmenyn

Så loggar du in i Dragon

■ Inloggning

- Användarnamn = ditt vgr-id
- Mikrofon = välj den du ska använda
- Språk = svenska
- Specialitet = Allmänmedicin*

Viktigt!

Dubbelkolla att du är inloggad på din profil innan du börjar taligenkänna ifall föregående användare glömt att logga ut.

Nuance®
Dragon Medical One

Desktop Application

Användare:
< ditt vgr-id >

Mikrofon:
Mikrofon (SpeechMike III)

Språk:
svenska (Sverige)

Specialitet
Allmänmedicin

OK Avsluta

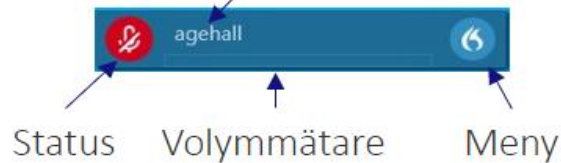
© 2011-2021 Nuance Communications, Inc. Med ensamrätt. 2021.4 (21.4.64.0)

*Ordbok som finns tillgänglig för alla yrkeskategorier inom hälso- och sjukvården. Ordet har inget att göra med specialiteten allmänmedicin i det här sammanhanget. Det finns alltså inte olika ordböcker för olika specialiteter inom sjukvården.

DragonBar

DragonBar visas direkt efter inloggning.

Inloggad användare

DragonBar är svart i Förenklad Åtkomst/VDI

Status på symbol

- **Röd** = mikrofonen används inte
- **Grön** = mikrofonen används för taligenkänning
- Volymmätaren lyser **grönt** när systemet fångar upp din röst
- Förloppsindikatorn snurrar när taligenkänning sker

Headset eller diktafon

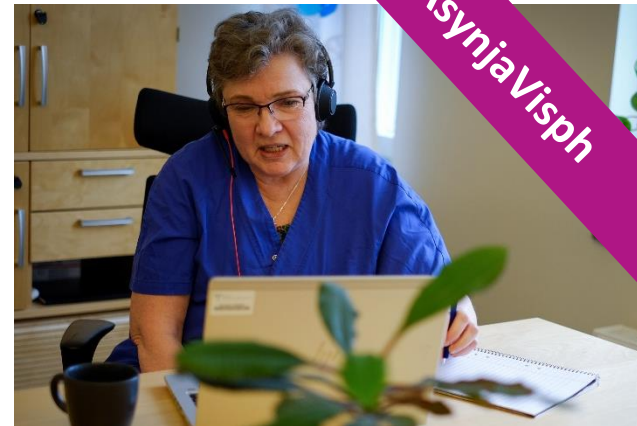
■ Headset

- tillsammans med tangentbord och mus
- Om du arbetar i AsynjaVisph och både taligenkänner och dikterar rekommenderas användning av headset

■ Diktafon

- knappar eller reglage används för att styra Dragon
- tillsammans med tangentbord och mus vid behov

[Lathund TIK AsynjaVisph dikterare headset](#)

Diktafonen ska hållas på konstant avstånd (ca 10 cm) från munnen.

Headset eller diktafon

■ Headset

- tillsammans med tangentbord och mus

■ Diktafon

- knappar eller reglage används för att styra Dragon
- tillsammans med tangentbord och mus vid behov

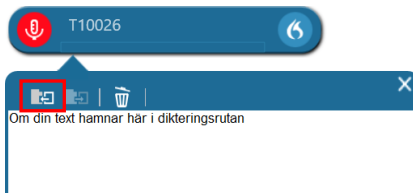
Diktafonen ska hållas på konstant avstånd (ca 10 cm) från munnen.

Dragon – AsynjaVisph

- Öppna anteckning i AsynjaVisph
- Öppna sökord
- Placera markören där texten ska skrivas in
- Taligenkänn din text
- Redigera texten i skrivrutan vid behov
- Överför texten i skrivrutan till AsynjaVisph genom att klicka på ikonen

i dikteringsrutan eller använd talkommandot "Överför text"

- Text kan återföras till dikteringsrutan genom att använda talkommandot "Återför text". Detta kan vara användbart om det inte är uppenbart var texten hamnar

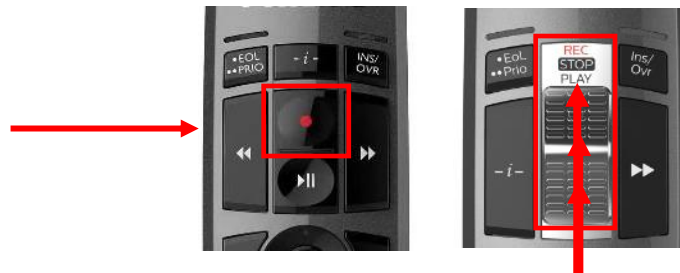
Viktigt!

Logga ut eller avsluta Dragon när du är klar. En annan användare kan annars förstöra din röstprofil.

Dragon – Melior/Obstetrix

Melior/Obstetrix

- Öppna anteckning i Melior/Obstetrix
- Öppna sökord
- Placera markören där texten ska skrivas in
- För att taligenkänna håller du in knappen REC på diktafonen (starta och stoppa inspelning)
- Din text hamnar i skrivrutan på det sökord du öppnat. Redigera texten direkt i skrivrutan om den blir felaktig
 - Markera hela eller del av meningen och säg eller skriv in ny information
- Spara ändringar så de läggs till i din röstprofil

Orsak till vårdkontakt

Orsak till vårdkontakt

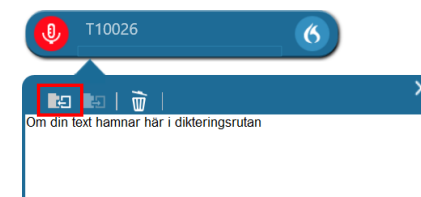
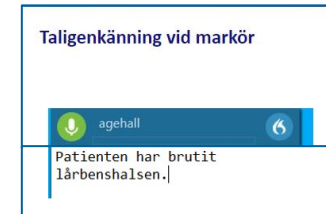
Viktigt!

Logga ut eller avsluta Dragon när du är klar. En annan användare kan annars förstöra din röstprofil.

Dragon – Melior

Melior

- Har du inte fokus i skrivrutan i Melior och börjar taligenkänna dyker en dikteringsruta upp
- Överför texten till skrivrutan i Melior
- Text kan återföras till dikteringsrutan genom att använda talkommandot "Återför text". Detta kan vara användbart om det inte är uppenbart var texten hamnar

Dragon – Obstetrix

- Har du inte fokus i skrivrutan i Obstetrix och börjar taligenkänna dyker en dikteringsruta upp
- Kryssa bort dikteringsrutan och placera markören där texten ska skrivas in i journalen
- I Obstetrix ska **inte** dikteringsrutan användas

Dragon

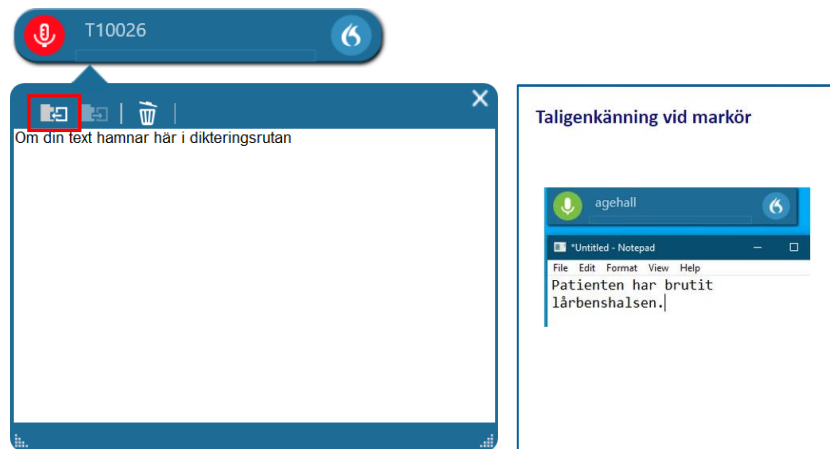
Det finns tre olika sätt att överföra texten dit du vill ha den. Oavsett vilket av alternativen du väljer nedan överförs texten till den plats i anteckningen där du placerade markören. Dikteringsrutan töms och stänger sig.

Alternativ 1

Säg "överför texten".

Alternativ 2

Klicka på ikonen i dikteringsrutan.

Alternativ 3

Tryck på EOL-knappen på diktafonen.

Dragon - Melior

Vid taligenkänning i Korr/Intyg hamnar texten i dikteringsrutan.

Enda alternativet för att behålla formateringen i Melior

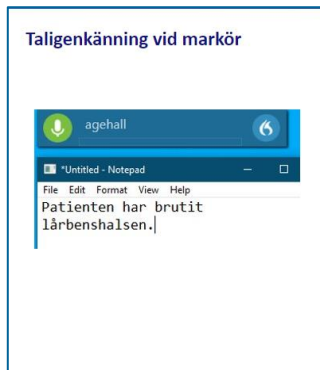
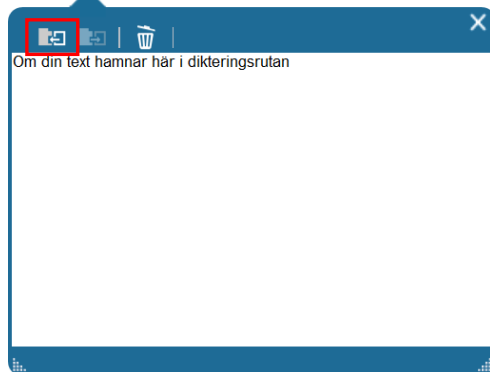
- Klicka i brevet där du vill att texten ska ligga
- Säg "överför brev" eller "överför intyg"

~~Alternativ 2~~

~~Klicka på ikonen~~

~~i dikteringsrutan.~~

~~Alternativ 3~~

~~Tryck på EOL-knappen på diktafonen.~~

Diktafon med skjutreglage och Medspeech

Hantering av eventuell kvarstående journal som inte är TIK:at och som ska dikteras i Medspeech

- För reglaget till rec
- Diktera
- Välj mall
 - TIK Administrativt
 - TIK Kodning
- Spara diktatet
- Vid samtidig inloggning i Dragon
 - Säg "ta bort texten" för att rensa dikteringsrutan i Dragon

Diktafon med knappreglage och Medspeech

Hantering av eventuell kvarstående uppgifter när journaltexten är TIK:ad ska följa lokala rutiner där uppgifter antingen dikteras i Medspeech, eller TIK:as på ett anvisat sökord.

- Tryck snabbt och släpp rec-knappen
- Diktera
- Välj mall
 - TIK Administrativt
 - TIK Kodning
- Spara diktatet
- Vid samtidig inloggning i Dragon och när rec-knappen har hållits inne under dikteringen
 - Säg ”ta bort texten” för att rensa dikteringsrutan i Dragon

Arbetssätt för headset

Vid taligenkänning

- Klicka på mikrofonsymbolen på DragonBar eller kortkommando + på numeriska tangentbordet för start och stopp

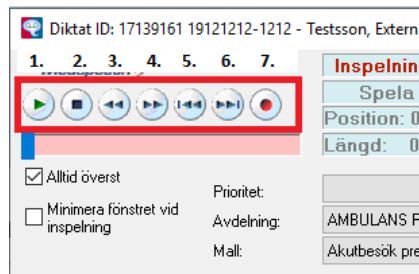

Headset och Medspeech

Hantering av eventuell kvarstående journal som inte är TIK:at och som ska dikteras i Medspeech

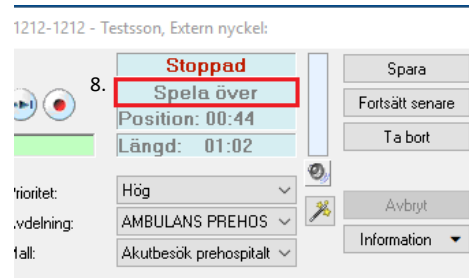
Klicka på symboler/knappar i dikteringsdialogen som visas på datorskärmen.

1. Spela upp
2. Stoppa inspelning
3. Spola tillbaka
4. Spola framåt
5. Spola tillbaka från början
6. Spola fram till slutet
7. Starta inspelning

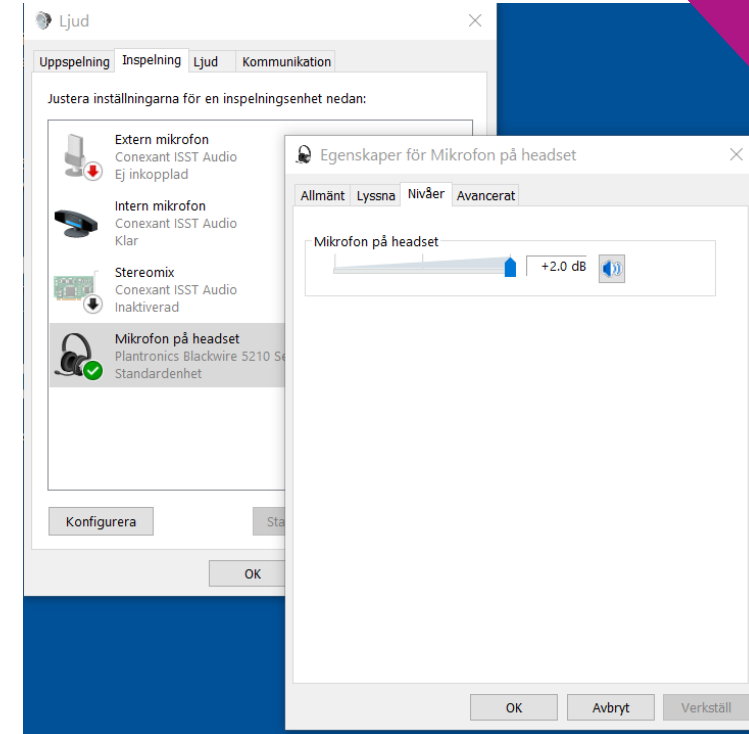
8. Spela över (infoga ljud fungerar inte)

- Backa till det ställe där du vill spela över och klicka på Spela över

Headset och Medspeech forts.

- Kontrollera egenskaper för mikrofonen innan diktering
- Gör ett testdiktat
- Inspelningsljudet kan bli för lågt/dålig kvalitet

När du taligenkänner

- Tala som vanligt
 - Ändra inte hastigheten på ditt tal och tala heller inte övertydligt
- Försök att undvika långa pauser mitt i meningarna
 - Ta hellre paus efter punkt eller i början av en ny mening
- Tala klart hela meningen
 - Vid fel i texten ska du tala klart meningen och gå tillbaka och rätta innan du sparar
 - Vänta inte på texten (den kommer med viss fördröjning)
- Tala alltid in punkt, komma och andra skiljetecken
- Tala inte in förkortningar
 - Säg hela frasen "utan anmärkning", "vid behov" o.s.v.
- Tala in datum i rätt format
 - 2023-01-20, 20 januari, 20 januari 2023

Instruktionsfilm AsynjaVisph

Exempel på innehåll:

- Så loggar du in i Dragon
- Tips inför att du ska taligenkänna
- Så rättar du ett ord som blivit fel
- Så lägger du till ord i din egen ordlista
- Talkommandot överför text
- Så loggar du ut och avslutar Dragon

Taligenkänning
Demonstration i AsynjaVisph

Instruktionsfilm Melior

Exempel på innehåll:

- Så loggar du in i Dragon
- Tips inför att du ska taligenkänna
- Så rättar du ett ord som blivit fel
- Så lägger du till ord i din egen ordlista
- Talkommandot överför text
- Så loggar du ut och avslutar Dragon

Taligenkänning
Demonstration i Melior

Tips och hjälp

Rättning av text

- Om hela meningen eller större delar av en mening blir fel
 - markera hela meningen och tala in den igen
 - tala alltid färdigt meningen innan du börjar rätta
- När Dragon har uppfattat ett ord fel
 - markera hela meningen och testa med att sätta in ordet i en annan kontext
- För att din röstprofil ska bli bättre
 - använd rösten när du rättar
 - viktigt att rättningar sker innan du sparar din text

Rättning av text

■ Rättning av text med korrigeringsmeny

- säg "Markera" och det ord som du vill ändra så att det blir markerat
- för att välja ett alternativt ord säg "Välj 1", eller den siffra som motsvarar det ord som du vill välja
- om möjligt, använd alltid rösten för att göra korrigeringar, det kopplar det du säger till rättningen och tränar din röstprofil

■ Rätta med tangentbordet

- använd tangentbordet för korrigeringar om ordet inte finns med som kandidat i korrigeringsmenyn
- markera ordet och skriv det ord du ville ha med tangentbordet, för att träna röstprofilen måste du skriva det ord du sa

Okända ord

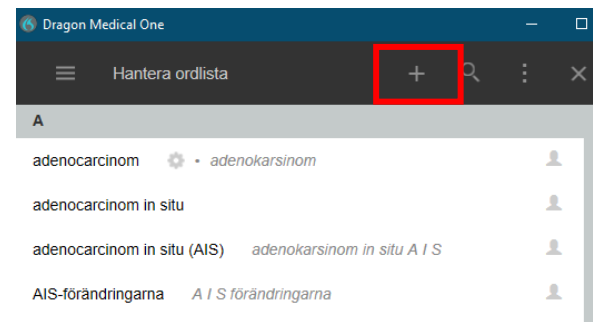
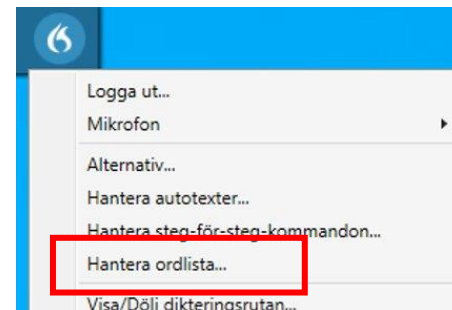
- Ord måste finnas i ordboken för att kunna taligenkännas
- Får du inte igenkänning på ett ord
 - prova att tala in det igen
 - testa en annan kontext istället där ordet ingår
- Om du fortfarande inte får igenkänning
 - ordet finns troligtvis inte med i ordboken
 - skriv ordet med tangentbordet
- Ofta använt ord
 - lägg till det i din personliga ordlista
- Ord som används av flera användare
 - kan läggas till på gruppnivå av administratör

Viktigt!

Om du inaktiverar ett ord i ordboken kan det inte användas igen!

Lägga till nytt ord i din ordlista

- Om Dragon efter flera försök inte förstår ett ord, till exempel egennamn, Ortsnamn, nya mediciner
 - Lagg till i ordlista via menyalternativet "Hantera ordlista" och sedan på "+"
 - Meddelande visas om ordet redan finns upplagt och du ska då inte lägga till det själv
 - Ord du lägger till är direkt tillgängliga
 - Det är normalt att behöva lägga till ord (mer i början)
- Ord kan delas på olika nivåer av administratörer

Alternativ för uttal

1

Ange ordet som du vill lägga till

2a

Om uttalet ska baseras på ordets stavning

- välj "Använd standarduttal"

2b

Om du uttalar det på ett annat sätt än hur det stavas

- klicka på "Ange ordet som du skulle uttala det"
- I undantagsfall kan du klicka på den röda mikrofonen för att spela in uttalet

1

Lägg till ord

Ange ordet du vill lägga till:

östersjötorsk

2a

Använd standarduttal

2b

Ange ordet som du skulle uttala det

Alternativ för uttal

Så här gör du för att spela in ditt uttal

- Aktivera Dragons interna mikrofon genom att klicka på den röda mikrofonknappen
- Den röda ikonen blir grön och börjar snurra
- Prata in i diktafonen utan att använda reglaget eller knappen på din speechmike
- Säg ordet som det normalt uttalas i en mening.
- Var tyst efter klick på start av inspelning, endast angivet ord ska sägas.

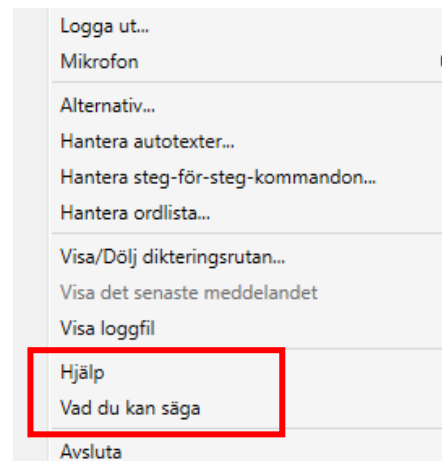
Navigeringstips

- Använd rösten för att navigera
 - "Gå till [slutet/början] av [meningen/stycket]"
- Text vs Talkommando
 - Talkommando måste sägas efter kort paus, inte ihop med talad text
- Rätta det som är fel
 - "Markera [ord]"
 - "Markera [ord] till [ord]"

Hjälp i Dragon

- "Hjälp" – användarmanual
 - Talkommando "Visa Hjälp"
- "Vad du kan säga" – här finns förprogrammerade röstkommandon
 - Talkommando "Vad du kan säga" eller "Vad kan jag säga"

Hjälp i Dragon

■ Exempel på röstkommandon

Du önskar	Säg
Ett nytt stycke	nytt stycke (markören hoppar ner två rader)
En ny rad	ny rad eller radbyte (markören hoppar ner en rad)
Markera ett ord för att ändra eller ta bort det	Säg markera och det ord du vill markera t.ex. markera sjukdom , när texten är blå kan du säga en ny text eller säga radera det
Markera all text	markera allt
Markera sista meningen	markera sista meningen
Markera föregående mening	markera föregående mening
Radera det du sa sist	ånga eller radera det
Ta bort det senaste ordet	radera ordet eller deleta ordet
Ånga den senast utförda åtgärden du gjort	ånga
Ställa markören i slutet av meningen	gå till slutet av meningen
Ställa markören i början av meningen	gå till början av meningen
Infoga en autotext	Ställ dig i journalen där du vill infoga din autotext och säg infoga och det du döpt din autotext till
Ta bort text i dikteringsrutan	ta bort texten
Överföra text till ett sökord från dikteringsrutan	överför texten (du kan även trycka på EOL-knappen på diktafonen)
Återföra text till dikteringsrutan	återför texten
Skriva ihop särskrivna ord	markera och orden du vill skriva ihop. Säg sätt ihop det

Grundläggande och tidsbesparande funktioner

■ Korrigera text

Blev texten du taligenkände inte helt korrekt? Välj vilken text som behöver ändras, markera, ångra, välj och förflytta dig genom texten

■ Förankra talfokus – *fungerar endast i Obstetrix*

När du behöver taligenkänna en anteckning i en applikation samtidigt som du använder musen och skärmen för att titta på eller hantera ett annat program

■ **Dikteringsrutan** kan användas i Melior när du vill bläddra mellan olika vyer och taligenkänna samtidigt

■ Snabbkommandon

Använd snabbkommando/mikrofonknapp för att arbeta mer effektivt med patientdokumentationen

■ Lägga till ord i sin egen ordlista

Ord eller namn som du använder ofta men som inte finns i Dragon? Enkelt sätt att snabbt få en mer komplett igenkänning

■ Steg-för-steg-kommando

Steg-för-steg-kommandon kan användas för att utföra en serie åtgärder genom att bara ge ett röstkommando. Steg-för-steg-kommandon gör det möjligt för användaren att bygga ett kommando som faktiskt navigerar (vanligtvis skapat för EHR: er, webbsökning, öppnar applikationer etc.) bara genom att säga en fras

■ Autotext

En autotext är text som Dragon lagrar så att du enkelt kan infoga den med ett röstkommando. Du kan ha egna autotexter eller övergripande för kliniken/sjukhuset. För texter som du ofta använder, kan du skapa en automatisk text för att spara tid när just detta procedurresultat behöver dikteras

Detta kan du lära dig mer om i tilläggsutbildningen

- Autotexter
- Förankra talfokus för Obstetrix
- Programmera diktafonens knappar
- Steg för steg-kommandon

Erfarenheter vid start med Taligenkänning

- TIK-användaren måste rätta eventuella fel i texten direkt, innan den sparas. På så sätt byggs röstprofilen upp och blir bättre och bättre
- Tar till en början lite längre tid att göra en anteckning
- Använda TIK där det finns tid att tjäna på att tala och använda tangentbord/mus när det behövs, en kombination är att föredra

Viktigt!

Ge inte upp i första taget, utan fortsatt använda TIK för att bygga upp en bra röstprofil!

